

Strípky Čriepky

Časopis Čechů, Moravanů, Slezanů a Slováků na Novém Zélandě

Číslo 06 (No.06)

Červen 2014 (June 2014)

Ročník 25 (Vol. 25)

Najväčšie slovesnké vynálezy

Jozef Murgaš- Komunikačný guru

Jozef Murgaš sa narodil a základnú školu absolvoval v Tajove. Študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici (1876-1880), ale zaujímalo ho predovšetkým maliarstvo. V r. 1880–1882 študoval v bratislavskom seminári a neskôr do roku 1884 v ostrihomskom. Roku 1888 bol vysvätený za rímskokatolíckeho kňaza. V 1889–1890 študoval maliarstvo v Budapešti, potom štyri roky na akadémii výtvarného umenia v Mníchove. Vo všetkých kostoloch, v ktorých ako kňaz

pôsobil, namaľoval oltárny obraz.

Už na štúdiách v Ostrihome sa zaujímal o elektrotechniku. V roku 1896 odišiel do USA do novozaloženej baníckej obce Wilkes Barre, kde žilo 300 slovenských rodín. Tu sa začal hlbšie zaujímať o elektrotechniku. 2. októbra 1903 podal Jozef Murgaš vo Washingtone svoju prvú prihlášku na uznanie patentu a 10. mája 1904 mu pridelil federálny patentový úrad vo Washingtone Murgašovi dva patenty.

1. Zariadenie na bezdrôtovú telegrafiu
2. Spôsob prenášania správ bezdrôtovou telegrafiou.

V prvom patente bola vysielacia stanica vybavená anténou spojenou s menšou guľôčkou. Na prijímacej stanici bola anténa a telefónne slúchadlo. V druhom patente je originálny spôsob prenášania správ pomocou bezdrôtovej telegrafie, ktorý spočíva vo vysielaní a prijímaní nespojitých signálov s navzájom odlišnou frekvenciou. Na základe týchto dvoch patentov sa vo Philadelphii vytvorila na využívanie Murgašovho vynálezu účastinná spoločnosť Universal Aether Telegraph Co.

Výsledkom jeho ďalšej práce boli ďalšie patenty o. i. vlnomer (1907), elektrický transformátor (1907), zariadenie na výrobu elektromagnetických vln (1908), bezdrôtová telegrafia (1909), detektor elektromagnetických vln (1909), prístroj na výrobu elektrických oscilácií (1911), navijak na rybársky prút (1912), spôsob a zariadenie na výrobu elektrických oscilácií (1916).

Jeho najvýznamnejším objavom ale zostáva dosiahnutie bezdrôtového prenosu hovoreného slova pred svedkami, čím sa zapísal do histórie ako vynálezca rádia. Vôbec prvý raz sa mu to podarilo už 27. apríla 1905.

23. novembra 1905 zorganizoval rádiové spojenie, ktoré sa uskutočnilo medzi obcami Scranton a Wilkes-Barre, vzdialenými od seba 30 km. Murgaš umožnil rozhovor ich starostom, ktorí to písomne potvrdili.

Bol známy aj ako zberateľ húb, minerálov a rastlín, mal unikátnu zbierku hmyzu (asi 9 000 exemplárov).

Počas prvej svetovej vojny sa tiež angažoval pri vytvorení spoločného štátu Čechov a Slovákov v Československej republike. Pomocou svojich kontaktov pripravil pôdu pre rokovania na podporu vzniku ČSR, ktorá mala vzniknúť na základe dohody z 30. mája 1918

v Pittsburghu. Murgaš bol jedným zo signatárov Pittsburskej dohody. Zorganizoval medzi americkými Slovákami zbierku s výťažkom 1 milión dolárov na základný valutový fond ČSR.

Na Slovensko sa vrátil v roku 1920. Chcel sa tu usadiť natrvalo, vyučovať elektrotechniku na niektorej škole, čo mu ale úrady neumožnili, lebo na to údajne nemal kvalifikáciu, preto sa vrátil naspäť do USA. Zomrel 11. mája 1929 vo Wilkes Barre.

Pamiatky

- rodný dom s pamätnou tabuľou na samote Farbenô v Tajove
- pamätná izba v budove bývalej školy v Tajove
- pomník pred budovou Mestskej správy telekomunikácií v Bratislave
- busta na budove SPŠ spoj. techniky v Ban. Bystrici; jeho menom je pomenovaná uvedená škola a ulice viacerých slov.miest
- životopisný román od M. Valehrachovej Technik v reverende (1970)
- kópie patentov v Národnom technickom múzeu v Prahe

Prevzato s Internetu